

NOTE-ARK:

Naturen tæt på

Naturformidling og fototeknik

11. juni Løvbakke Naturcenter, Arr: Kibæk Fotoklub

v. Fotograf Mikkel Jézéquel og journalist Kamilla Husted Bendtsen

Naturbilleder og naturformidling:

Hvordan spiller tekst og foto sammen?

"Teksten taler til hjernen, billedet taler til hjertet!"

Billedet er blikfang.

En "krog" der fanger opmærksomheden, vækker nysgerrighed.

Viser dét, teksten handler om, så man får det visuelle med. Det ordløse sprog.

Teksten er en "dåse-åbner" til forståelse: Hvad sker der på billedet?

Giver dybere viden og indsigt og ordene til at forklare og fortælle.

Egne noter:

Den gode billedtekst:

- Kort, letlæselig og sammenhængende.

- Tekst og billeder skal gerne "tale sammen": Teksten skal helst beskrive dét, der er på billedet, og billedet skal gerne vise noget af det, der beskrives i teksten.

- Vinkel: Vælg ud! Hvad er det, du vil fortælle? Ikke for mange budskaber og ingen opremsning af fakta.

Egne noter:

Storytelling - fortæl historier gennem dine billeder:

Hvad er "en historie" i storytelling?

Ikke altid en klassisk fortløbende fortælling.

En klar mening med billedet. En information som er tydelig at afkode.

Eksempel: Jeg vil gerne fortælle, at

- Vadehavet er fladt og vidstrakt
- Gærdesmutten har en meget karakteristisk strittende hale
- Hunnen hos skægmejsen er brun

Det modsatte af storytelling: "Her er et billede af en and."
eller: "Her er et billede fra skoven."

Egne noter:

Storytelling i praksis:

- Få miljø med i dine billeder. Det fortæller om levevis og det naturlige habitat.
- Vis gerne noget af dyrets adfærd på billederne.
- Fokusér på det, der betyder noget for historien, "skær" det overflødige væk, så der ikke er tvivl om, hvad billedets hovedmotiv er.
- Brug kompositionen aktivt til at sætte dit motiv i fokus.
- Lav evt en billedserie, der kommer godt rundt om emnet.

Egne noter:

At arbejde bevidst med formidlingen i fotografi:

- Forberedelse og viden: Sæt dig ind i tingene, læs op hjemmefra. Find et emne, find ud af: Hvad er karakteristisk for landskabet/dyret?
- Man kan ikke “planlægge” et billede hjemmefra, men har man en grundviden, kan man vide, hvordan man skal tolke, det man ser, og hvad man skal gå efter, når det opstår.
- Giv dig god tid derude, og lad situationerne opstå.
- Arbejd længe og grundigt med dit motiv. Tænk over: Hvad vil jeg fortælle? Og udforsk; hvordan kommer det budskab bedst til udtryk i motivet.

Egne noter:

Basisteknik:

Tre vigtige grundbegreber:

- Blænde er åbningen i objektivet og styrer dybdeskarpheden. Jo større blændetal, jo større dybdeskarphed.
- Lukkertiden er hvor lang tid kameraet "optager"/ hvor lang tid, det er om at tage billedet.
- ISO er kameraets lysfølsomhed. Jo højere ISO, jo mere følsom er den, jo mindre lys skal der til.

Egne noter:

Huskeregul blænde:

Stort blændetal (fx f:22) = stor dybdeskarphed
Lille blændetal (fx f:1,4) = lille dybdeskarphed

ISO:

Hvis det er mørkt, skrues man ISO'en i kameraet op, så lysfølsomheden øges. På den måde kan man tage billeder, selvom der er meget lidt lys. MEN når man skrues ISO'en op, så kommer der "støj" i billedet, og det udviser de finere detaljer.

Egne noter:

Eksposering:

De tre vigtige grundbegreber: Blænde, lukkertid og ISO er tilsammen afgørende for EKSPONERINGSNIVEAUET i billedet.

HUSK:

De tre funktioner hænger sammen i forhold til eksposeringen, det vil sige:
Hvis du ændrer indstillinger for den ene, så påvirker det også de to andre, og dem skal du også indstille tilsvarende.

Det er vigtigt at ramme eksposeringen så korrekt som muligt i optagelsen, da al korrektion i billedbehandlingen har en effekt på billedkvaliteten.

Egne noter:

Komposition:

Vigtige regler at kende:

- Linjer, der fører ind i billedet, giver dybde
- Byg dit billede op efter Det Gyldne Snit
- Vær opmærksom på horisonten, der som udgangspunkt ikke må placeres i midten af billedet
- Tænk i forgrund, mellemgrund og baggrund

Egne noter:

Landskabsfotografering:

De vigtigste pointer:

Brug stativ!

Udstyr:

Man kan bruge stort set alle objektiver til landskabsfoto.

De mest anvendelige vil dog være fra vidvinkel til let tele.

Forskellen på de forskellige objektiver er, hvor meget de får med, OG hvor meget de komprimerer landskabet.

Egne noter:

Filtre:

- Man kan bruge graduerede ND-filtre til at gengive forholdene, som de er derude, så jorden ikke bliver for mørk i forhold til himlen, og så himlen ikke bliver for lys i forhold til jorden.

- UV-fileret har ikke den store effekt på billedet, men giver en god beskyttelse.

- Polfilteret fjerner uønskede reflekser fra vand, vådt græs, våde blade mv. Kan også give en mere blå farve til himlen.

Egne noter:

RYD OP i motivet

Man kan ikke få alt med i et landskabsbillede, selvom man står et smukt sted med en vidstrakt udsigt: Vælg de vigtigste elementer ud, som fortæller noget om det landskab, du står i.

Tænk i forgrund, mellemgrund og baggrund: Er der "rod"?

Brug kompositionen til at skabe det rette fokus i billedet.

Egne noter:

Fang det gode lys

Alt lys kan bruges til landskabsfotografering: Det kommer an, hvad man gerne vil have. Forskelligt lys giver forskelligt udtryk.

Solopgang og solnedgang er generelt tidspunkter, hvor lyset er varmt og blødt.

Fuld sol midt på dagen kan give udfordringer med hårde skygger i billederne, men kan give andre fordele: Fx klassisk blå himmel m. hvide skyer.

Tag evt. ud og udse dig et landskabsmotiv, arbejd længe med komposition mv. i løbet af dagen, og kom tilbage morgen eller aften for at få "det lækre lys". Når først det gode lys er der, har man ikke længe til at arbejde i dybden med motivet, så er lyset væk.

Egne noter:

Dyrefotografering:

De vigtigste pointer:

Forstyr IKKE dyrene!

- Som fotograf er du i naturen på dens præmisser.
- De bedste billeder af dyrenes naturlige adfærd får du, når de ikke ved, du er der.

Tips:

- Gå/ sid med vinden imod dig.
- Brug ikke parfume eller kraftigt lugtende vaskemiddel og lad være med at ryge, når du er ude og gerne vil tæt på dyrene.
- Bevæg dig langsomt og stille.
- Hav tålmodighed og giv dig god tid.

Gør din research:

- Læs lidt op på emnet, hvis du har et bestemt dyr, du gerne vil have "i kassen":
Hvornår er det aktivt? Hvor findes det? Hvad er dets adfærd, som du måske kan være at opleve derude?

Fortæl historien:

- Tænk over: Hvad vil du gerne vise med dit billede?
- Skal det være et godt portræt med fokus på det karakteristiske i udseendet? Kan du komponere dit billede således, at du bruger kompositionen til at få fokus på netop det? (Fx gærdesmutterens strittende hale placeret i Det Gyldne Snit etc.)
- Kan du få miljøet med i billedet?
- Er der en bestemt adfærd, som vil kunne vises i et foto?

Egne noter:

Fuglefotografering

De samme pointer gælder selvfølgelig for fotografering af fugle som for fotografering af pattedyr.

Andre vigtige pointer:

Et skjul kan være en god ting:

I stedet for aktivt at gå ud og "opsøge" fuglene, er det en bedre strategi at lade dem komme til dig.

Mange steder er der gode fugleskjul, hvor man kan sidde skjult og observere fuglelivet. Fx Vejlerne eller Nissum Fjord.

Har du selv et skjul, eller kan du låne et, er det også en god idé. HUSK at sikre dig, du må slå det op der, hvor du tænker.

TIP: Bilen er faktisk heller ikke så dumt et skjul. Men du skal blive derinde!

Kom ned i øjenhøjde:

Det er sjældent, det virker rigtig godt med fuglebilleder, hvor man fotograferer fuglen oppefra, hvis den sidder på jorden.

Det er bedst at komme i øjenhøjde, hvis du kan.

Lig gerne på maven!

TIP: Har du et stort, tungt objektiv på, så er en ærtepose (bean bag på engelsk) en god ting.

Egne noter:

Makro-fotografering:

De vigtigste pointer:

Udstyr:

- Et makro-objektiv gengiver altid i forholdet 1:1, det er ens for alle makro-objektiver.

- Nærgrænsen viser, hvor tæt på du maksimalt kan være for at stille skarpt på dit motiv. Har et objektiv en nærgrænse på 20 cm, kan du være 20 cm eller derover for at stille skarpt. Jo større nærgrænse, jo større objektiv. Ved stillestående motiver er det rart at kunne komme så tæt på som muligt (lille nærgrænse), men ved fx sommerfugle eller guldsmede, der risikerer at flyve væk, hvis du kommer for tæt på, er det rart med en større nærgrænse. Du kan bruge en mellemring, så kan du stille skarpt endnu tættere på motivet og derved forstørre det mere.

- Brændvidden har betydning for billedvinklen: Hvor meget kommer med af baggrunden. Fx har en 200 mm en smal billedvinkel, og der kommer ikke meget med af baggrunden, hvorimod en 60 mm har en bred billedvinkel, og der kommer meget med af baggrunden.

- BRUG STATIV

- Blitz er også en god ting at have i sin makrotaske. Brug fx blitzen til at high-lighte dit motiv.

HUSK ALTID:

- Brug kompositionsreglerne også i makro.

- Fortæl historien: Stil skarpt på den sigende detalje, få miljø med, vis adfærd, måske kan du lave en lille serie af billeder?

Tip: Er det dyr/insekter, du fotograferer, så stil som udgangspunkt skarpt på øjnene.

Vær opmærksom på baggrunden:

- Alle detaljer kommer med i et makrobillede. Er der forstyrrende elementer i baggrunden, så stjæler de fokus. Ryd op i dit motiv: Flyt det visne blad, der forstyrrer i baggrunden, fotografér fra en anden vinkel, så den gren der rager op, ikke kommer med.

- Du kan også bruge baggrunden til at lave kreative detaljer, der sætter fokus på dit motiv: Fx en gul blomst i baggrunden eller noget andet lyst, det lyser op og skaber stemning og styrer blikket

- Lav evt en sløret baggrund ved at sørge for, der er luft imellem dit motiv, som du stiller skarpt på i forgrunden og hen til det nærmeste i baggrunden. Et makro-objektiv har en lille dybdeskarphe, så alt, hvad der er en vis afstand til, vil blive sløret.

Egne noter: